3. Պարենի առկայություն
Availability of Food

Աղյուսակ 3.1.
Table 3.1.

Գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի և բազմամյա տնկարկների տարածություններ, բերքատվություն և համախառն բերք*
Areas, yield and gross production of main agricultural temporary and permanent crops*

	Տարածությունները (հազ. հա) Areas (thousand hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016
Ցանքային տարածությունը, ընդամենը Sown area, total	**304.2**	**318.1**	**324.2◊**	**337.5◊**	**353.4**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
որից՝ of which															
հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր cereals and leguminous crops	172.2	178.4	185.5◊	193.1◊	198.1	26.5	30.8	31.8	31.3◊	30.7	456.1	548.8	580.1◊	601.5◊	604.2
որից՝ ցորեն of which wheat	93.7	99.7	106.4	108.9◊	108.7	26.0	31.3	32.3	33.4◊	32.4	243.1	311.6	338.2	362.7◊	350.4
կարտոֆիլ potatoes	31.2	30.7	30.0◊	27.8◊	28.9	206.7	214.3	231.6◊	217.8◊	209.8	647.2	660.5	696.1◊	607.7◊	606.3
բանջարանոցային մշակաբույսեր vegetables	25.2	25.4	26.4	28.4◊	30.2	325.0	333.7	350.5	334.0◊	301.8	849.0	876.0	954.6	1 007.6◊	968.6
բոստանային մշակաբույսեր melons	5.1	5.4	5.8	6.8	7.3	399.9	388.5	421.4	423.4	325.1	205.1	208.1	245.8	286.8	236.1
Պտուղ և հատապտուղ Fruit and berries	39.3	40.2	40.1	40.3◊	40.5	97.0	95.0	80.8	103.0◊	66.2	331.7	338.1	291.0	377.1◊	242.6
Խաղող Grape	17.4	17.5	17.2	17.3	17.1	151.3	149.8	157.7	188.2	110.0	241.4	240.8	261.3	309.2	178.7

*** Այստեղ և հետայսու՝ բերքատվությունը հաշվարկված է հավաքված բերքահավաքի տարածության նկատմամբ:*
Here and hereinafter yield has been calculated compared with the area harvested.

[1] 2014 և 2015թթ տվյալների վերանայման համար հիմք են հանդիսացել 2014թ ՀՀ-ում իրականացված ԳՀՀ արդյունքների հիման վրա որոշ ռեսպոնդենտների կողմից 31.01.2017 դրությամբ կատարված ճշգրտումները:
The revision of the data for 2014 and 2015 was done based on adjustments made by some respondents on 31.01.2017 according to the results of RA Agricultural Census carried out in 2014.

Աղյուսակ 3.2.
Table 3.2.

Հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of cereals and leguminous crops, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**172 206**	**178 367**	**185 495◊**	**193 054◊**	**198 148**	**26.5**	**30.8**	**31.8**	**31.3◊**	**30.7**	**456.1**	**548.8**	**580.1◊**	**601.5◊**	**604.2**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	167	112	112	112	110	33.0	37.8	39.7	40.9	41.8	0.6	0.4	0.4	0.5	0.4
Արագածոտն Aragatsotn	23 621	24 424	26 261	28 563	31 054	27.7	30.1	31.1	31.8	30.0	65.4	73.4	81.7	90.8	93.0
Արարատ Ararat	5 516	5 526	6 572	7 083	7 273	35.8	42.0	46.7	48.7	47.1	19.7	23.2	30.7	34.5	34.3
Արմավիր Armavir	6 569	6 041	7 084	6 204	6 520	28.9	36.3	41.4	43.8	39.9	18.9	22.0	29.6	27.4	25.8
Գեղարքունիք Gegharkunik	44 538	41 753	40 902◊	38 625◊	35 875	27.3	30.0	32.0	27.1◊	24.7	121.5	125.1	130.9◊	104.6◊	88.6
Լոռի Lori	9 690	11 268	12 434	14 245	14 746	22.2	32.7	33.5	34.2	32.5	21.2	36.8	41.6	47.1	47.9
Կոտայք Kotayk	10 936	12 017	11 728	12 619	13 671	17.6	23.2	23.8	26.2	26.8	19.2	27.9	28.0	33.1	36.6
Շիրակ Shirak	39 717	42 381	43 913	46 663	48 494	25.8	30.8	29.6	32.5	33.2	102.2	130.6	121.2◊	151.2	157.5
Սյունիք Syunik	20 415	23 252	24 311	25 703	26 338	26.3	29.3	30.3	26.3	28.3	53.8	67.8	73.7	67.6	74.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2 634	2 495	2 607	3 258	3 984	23.1	24.9	26.1	20.5	30.6	6.1	6.2	6.8	6.7	12.2
Տավուշ Tavush	8 403	9 098	9 571	9 979	10 083	33.4	38.8	37.0	38.3	33.6	27.5	35.4	35.5	38.0	33.4

Աղյուսակ 3.3.
Table 3.3.

Ցորենի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of wheat, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**93 710**	**99 694**	**106 365**	**108 851◊**	**108 738**	**26.0**	**31.3**	**32.3**	**33.4◊**	**32.4**	**243.1**	**311.6**	**338.2**	**362.7◊**	**350.4**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	150	100	100	100	100	33.0	38.1	39.7	41.0	42.0	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
Արագածոտն Aragatsotn	9 736	10 842	11 322	12 312	13 449	25.5	29.1	31.5	32.6	32.6	24.8	31.6	35.7	40.1	43.8
Արարատ Ararat	4 141	4 193	5 153	5 355	5 516	32.7	40.9	46.1	47.1	47.0	13.5	17.1	23.7	25.2	25.9
Արմավիր Armavir	5 114	4 732	5 794	4 493	4 424	27.7	36.1	40.8	44.3	39.7	14.1	17.1	23.6	19.9	17.3
Գեղարքունիք Gegharkunik	21 699	21 371	21 899	20 300◊	16 779	27.8	30.9	31.5	30.9◊	26.0	60.4	66.0	68.9	62.6◊	43.5
Լոռի Lori	7 309	8 366	9 504	10 741	10 841	22.8	33.2	33.0	34.8	33.3	16.6	27.8	31.4	36.5	36.1
Կոտայք Kotayk	6 133	6 706	6 095	6 370	6 923	17.2	23.8	24.7	26.8	27.7	10.6	16.0	15.1	17.1	19.2
Շիրակ Shirak	21 915	23 026	24 622	26 561	27 437	26.8	32.3	31.3	34.9	35.3	58.5	74.4	72.2	92.6	95.0
Սյունիք Syunik	11 778	14 147	15 049	15 435	15 695	26.0	29.7	31.0	30.6	30.2	30.6	41.9	46.6	47.1	47.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 394	1 294	1 283	1 500	1 717	24.7	27.0	28.1	22.7	34.3	3.5	3.5	3.6	3.4	5.9
Տավուշ Tavush	4 341	4 917	5 544	5 684	5 857	23.7	32.1	30.6	31.4	27.3	10.0	15.8	17.0	17.8	15.8

Աղյուսակ 3.4.
Table 3.4.

Կարտոֆիլի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of potato, by marzes and Yerevan city *

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**31 243**	**30 680**	**30 042◊**	**27 806◊**	**28 872**	**206.7**	**214.3**	**231.6◊**	**217.8◊**	**209.8**	**647.2**	**660.5**	**696.1◊**	**607.7◊**	**606.3**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	93	90	90	90	90	225.8	100.2	200.0	206.8	211.3	2.1	0.9	1.8	1.9	1.9
Արագածոտն Aragatsotn	1 569	1 605	1 622	1 729	1 850	243.0	244.7	259.0	265.0	223.0	38.1	39.3	42.0	45.8	41.2
Արարատ Ararat	896	781	782	861	914	306.8	309.5	333.1	331.8	321.1	27.5	24.2	26.0	29.2	30.3
Արմավիր Armavir	1 567	1 216	1 339	1 439	1 601	325.8	268.0	321.9	356.1	340.5	52.3	35.2	43.2	53.2	54.5
Գեղարքունիք Gegharkunik	14 524	14 109	13 276◊	10 235◊	10 239	203.3	217.9	245.3	202.3◊	201.7	295.2	307.5	325.7◊	206.8◊	206.5
Լոռի Lori	3 712	3 953	4 016	4 278	4 613	146.7	184.0	182.4	177.3	161.0	54.5	72.7	73.2◊	75.9	74.3
Կոտայք Kotayk	843	818	828	850	923	206.9	199.5	202.7	222.8	188.8	17.5	16.3	16.8	18.9	17.4
Շիրակ Shirak	4 148	4 219	4 268	4 383	4 556	248.4	250.1	251.9	260.1	259.0	103.0	105.5	107.5	114.0	118.0
Սյունիք Syunik	1 703	1 713	1 728	1 747	1 771	174.4	178.9	190.0	189.4	190.6	29.7	30.6	32.8	33.1	33.8
Վայոց ձոր Vayots Dzor	187	178	179	198	289	172.1	181.9	188.3	188.8	215.4	3.2	3.2	3.4	3.7	6.2
Տավուշ Tavush	2 001	1 998	1 914	1 996	2 026	119.7	123.1	122.0	126.4	109.4	24.1	25.1	23.7	25.2	22.2

Աղյուսակ 3.5.
Table 3.5.

Բանջարաևոցային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of vegetable crops, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**25 211**	**25 403**	**26 412**	**28 428◊**	**30 232**	**325.0**	**333.7**	**350.5**	**334.0◊**	**301.8**	**849.0**	**876.0**	**954.6**	**1 007.6◊**	**968.6**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	319	312	313	317	317	129.8	148.5	216.4	217.9	201.9	4.1	4.6	6.7	7.1	6.4
Արագածոտն Aragatsotn	978	1 011	1 035	1 107	1 270	320.3	339.9	352.7	316.2	259.2	31.3	34.4	36.5	40.4	36.7
Արարատ Ararat	6 406	6 330	6 533	6 644	6 873	453.1	471.0	486.1	488.7	432.5	305.0	306.2	341.0	346.7	311.9
Արմավիր Armavir	8 790	9 007	9 703	11 524	12 186	361.8	358.4	372.7	339.2	316.9	331.8	342.4	366.6	418.3	421.6
Գեղարքունիք Gegharkunik	2 074	2 023	2 092	1 607◊	1 689	300.5	308.1	306.4	255.6◊	214.2	62.3	62.3	64.1	41.1◊	36.2
Լոռի Lori	1 359	1 454	1 489	1 605	1 800	132.6	164.0	181.2	190.9	187.6	18.0	23.9	27.0	30.5	33.6
Կոտայք Kotayk	1 356	1 327	1 156	1 185	1 284	167.2	168.4	194.4	196.0	158.4	22.8	22.4	22.5	27.3	22.1
Շիրակ Shirak	1 486	1 634	1 698	1 727	1 896	272.8	276.3	311.9	321.5	298.8	40.6	45.1	53.0	55.2	56.6
Սյունիք Syunik	978	988	1 000	1 083	1 099	169.8	174.3	176.3	167.4	165.8	16.6	17.2	17.6	18.1	18.2
Վայոց ձոր Vayots Dzor	454	396	407	485	662	147.0	168.8	188.1	193.9	205.5	6.7	6.7	7.6	9.4	13.6
Տավուշ Tavush	1 011	921	986	1 144	1 156	95.7	112.5	118.9	119.2	102.2	9.8	10.8	12.0	13.5	11.7

Աղյուսակ 3.6.
Table 3.6.

Բոստանային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of melons, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**5 128**	**5 356**	**5 832**	**6 782**	**7 268**	**399.9**	**388.5**	**421.4**	**423.4**	**325.1**	**205.1**	**208.1**	**245.8**	**286.8**	**236.1**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	32	60	60	60	60	129.2	133.3	250.0	260.0	225.0	0.4	0.8	1.5	1.6	1.3
Արագածոտն Aragatsotn	158	173	182	233	283	394.9	375.2	388.0	390.6	255.7	6.3	6.5	7.1	9.1	7.2
Արարատ Ararat	1 380	1 515	1 770	1 896	1 948	467.3	431.5	463.8	465.9	402.4	64.5	65.4	82.1	88.3	78.4
Արմավիր Armavir	3 438	3 499	3 681	4 432	4 816	382.1	378.7	411.9	414.5	302.5	131.4	132.5	151.6	183.7	145.5
Գեղարքունիք Gegharkunik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	10	6	11	16	20	30	150.0	94.5	105.7	88.3	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2
Կոտայք Kotayk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	-	-	-	-	1	-	-	-	-	70.0	-	-	-	-	0.0
Վայոց ձոր Vayots Dzor	19	14	36	38	50	160.5	218.8	197.8	214.7	196.4	0.3	0.3	0.7	0.8	1.0
Տավուշ Tavush	91	89	92	107	90	246.3	277.5	288.3	297.8	272.4	2.2	2.5	2.7	3.2	2.5

Աղյուսակ 3.7.
Table 3.7.

Պտղի և հատապտղի տարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Areas, average yield and gross production of fruit and berries, by marzes and Yerevan city*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**39 285**	**40 229**	**40 129**	**40 282◊**	**40 510**	**97.0**	**95.0**	**80.8**	**103.0◊**	**66.2**	**331.7**	**338.1**	**291.0**	**377.1◊**	**242.6**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	1 327	1 328	1 328	1 328	1 328	42.5	44.4	35.5	46.8	31.9	5.6	5.9	4.7	6.2	4.0
Արագածոտն Aragatsotn	6 486	6 602	6 618	6 617	6 582	120.3	120.0	122.2	162.8	81.2	67.4	69.9	71.6	95.6	47.6
Արարատ Ararat	7 299	7 394	7 416	7 588	8 073	130.8	135.3	103.9	125.8	103.6	86.4	91.8	70.9	90.1	74.7
Արմավիր Armavir	7 729	8 340	8 414	8 491	8 652	142.5	114.3	88.0	136.7	74.7	81.5	75.0	62.0	98.1	56.0
Գեղարքունիք Gegharkunik	1 488	1 488	1 488	1 384◊	1 403	177.8	183.0	186.9	123.1◊	82.5	24.8	25.6	26.1	16.5◊	11.2
Լոռի Lori	2 571	2 591	2 488	2 493	2 293	27.1	26.6	12.2	10.8	7.6	6.3	6.3	2.8	2.5	1.6
Կոտայք Kotayk	4 690	4 690	4 547	4 557	4 325	45.0	47.0	35.6	47.5	29.8	18.6	19.3	14.2	19.2	11.7
Շիրակ Shirak	494	503	518	534	534	134.7	157.8	175.1	186.5	152.9	6.3	7.7	9.0	9.7	8.1
Սյունիք Syunik	2 586	2 591	2 592	2 558	2 601	53.2	56.4	56.5	61.7	48.1	13.0	14.0	14.0	15.3	12.1
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2 143	2 148	2 155	2 156	2 139	26.3	29.4	27.7	42.4	25.6	5.0	5.7	5.4	8.4	5.0
Տավուշ Tavush	2 472	2 554	2 565	2 576	2 580	74.9	73.7	44.3	64.1	43.7	16.8	16.9	10.3	15.5	10.6

Աղյուսակ 3.8.
Table 3.8.

Խաղողի տարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Areas, average yield and gross production of grapes, by marzes and Yerevan city*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**17 415**	**17 465**	**17 215**	**17 296**	**17 059**	**151.3**	**149.8**	**157.7**	**188.2**	**110.0**	**241.4**	**240.8**	**261.3**	**309.2**	**178.7**
այդ թվում՝ of which															
ք. Երևան Yerevan	612	612	612	612	612	67.0	68.6	78.4	94.8	57.2	4.1	4.2	4.8	5.8	3.5
Արագածոտն Aragatsotn	1 694	1 698	1 699	1 699	1 699	88.0	87.1	92.4	106.5	30.3	14.1	14.5	15.5	17.9	5.1
Արարատ Ararat	5 120	5 143	5 083	5 113	5 039	199.4	211.3	218.8	250.4	154.3	100.3	104.3	112.2	125.3	75.9
Արմավիր Armavir	7 033	7 136	7 119	7 120	6 882	176.2	156.6	167.2	211.5	132.9	103.4	95.9	107.2	135.6	83.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	1.0	1.0	1	-	-	20.0	-	0.0	-	-	0.0	-	0.0	-	-
Լոռի Lori	64	64	64	64	67	25.8	34.0	55.4	29.0	19.6	0.2	0.2	0.4	0.2	0.1
Կոտայք Kotayk	403	336	161	161	160	17.1	26.8	21.9	51.2	18.5	0.5	0.6	0.3	0.8	0.3
Շիրակ Shirak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	185	185	185	185	185	62.1	64.4	64.6	65.4	50.0	1.1	1.2	1.2	1.2	0.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	928	935	935	985	1 066	49.8	58.4	55.8	58.7	20.0	4.4	5.3	5.1	5.7	2.0
Տավուշ Tavush	1 375	1 355	1 356	1 357	1 349	97.2	107.5	108.4	125.5	54.3	13.3	14.6	14.6	16.7	7.2

Աղյուսակ 3.9.
Table 3.9.

Մորեխներով և մկնանման կրծողներով վարակված տարածություններ, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հետազոտված հողատեսքերի, 2015թ. *հա*
Infected areas by locusts and rodents by marzes, Yerevan city and observed types of land, 2015 *hectare*

	Ընդամենը տարածք Total area	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		*այդ թվում՝* ըստ հողատեսքերի *including* by types of land														
				վարելահող arable land			բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			խոտհարքներ hayfield			արոտավայրեր pasture			անօգտագործելի հողեր unusable land		
				ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with	
		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**178 804**	**56 132**	**122 672**	**148 952**	**48 655**	**100 297**	**29 523**	**7 148**	**22 375**	**329**	**329**	**-**	-	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	18 924	3 374	15 550	14 100	2 589	11 511	4 824	785	4 039	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	18 820	5 320	13 500	13 667	4 089	9 578	5 143	1 221	3 922	10	10	-	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	19 329	4 469	14 860	9 018	2 300	6 718	10 116	1 974	8 142	195	195	-	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	18 166	6 784	11 382	18 166	6 784	11 382	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	16 374	6 074	10 300	16 200	5 900	10 300	50	50	-	124	124	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	16 898	5 270	11 628	12 448	3 896	8 552	4 450	1 374	3 076	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	22 700	8 600	14 100	22 700	8 600	14 100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	19 850	8 980	10 870	19 850	8 980	10 870	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	13 549	2 969	10 580	11 570	2 277	9 293	1 979	692	1 287	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	14 194	4 292	9 902	11 233	3 240	7 993	2 961	1 052	1 909	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ծանոթություն՝ Գյուղատնտեսական արտադրանքի արդյունավետությունը մեծապես կախված է բույսերի պաշտպանության միջոցառումներից, որոնց արդյունքների գնահատման ցուցանիշներից են հանդիսանում՝ մորեխների և մկնանման կրծողների զանգվածային բազմացումն ու տարածվածությունը, մկնանման կրծողների բների քանակն ու մորեխների առկայությունն ըստ հողատեսքերի, որոնց վերաբերյալ տվյալները տրամադրում է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը:
Notice: Efficiency of agricultural product mostly depends on the plant protection measures, which are estimated by the indicators such as mass reproduction and occurrence of locusts and rodents, the number of rodents' holes and the availability of locusts by types of land which provided by Ministry Agtriculture of RA.

Աղյուսակ 3.10.
Table 3.10.

Մորեխներով և մկնանման կրծողներով վարակված տարածություններ, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հետազոտված հողատեսքերի, 2016թ. *հա*
Infected areas by locusts and rodents by marzes, Yerevan city and observed types of land, 2016 *hectare*

	Ընդամենը տարածք Total area	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		*այդ թվում՝* ըստ հողատեսքերի *including* by types of land														
				վարելահող arable land			բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			խոտհարքեր hayfield			արոտավայրեր pasture			անօգտագործելի հողեր unusable land		
				ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with		ընդամենը total	*որոնցից՝* վարակված են *of which* infected with	
		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**182 340**	**53 360**	**128 980**	**152 550**	**46 057**	**106 493**	**29 738**	**7 251**	**22 487**	**33**	**33**	**-**	**-**	**-**	**-**	**19**	**19**	**-**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	19 600	3 750	15 850	14 871	3 438	11 433	4 729	312	4 417	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	17 180	5 330	11 850	10 444	3 110	7 334	6 736	2 220	4 516	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	16 250	3 950	12 300	8 348	2 157	6 191	7 850	1 741	6 109	33	33	-	-	-	-	19	19	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	19 400	7 800	11 600	19 400	7 800	11 600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	21 130	6 300	14 830	20 521	6 011	14 510	609	289	320	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	16 530	2 880	13 650	11 771	2 211	9 560	4 759	669	4 090	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	20 700	6 900	13 800	20 690	6 900	13 790	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	21 400	8 200	13 200	21 400	8 200	13 200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	15 050	4 250	10 800	12 874	3 570	9 304	2 176	680	1 496	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	15 100	4 000	11 100	12 231	2 660	9 571	2 869	1 340	1 529	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.11.
Table 3.11.

Մկնանման կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2015թ.
Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2015

	Մկնանման կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկնանման կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**122 672**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	15 550	80	14	79	15	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	13 500	65	8	73	9	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	14 860	108	14	98	12	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	11 382	98	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	10 300	84	11	121	15	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	11 628	86	12	180	25	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	14 100	96	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	10 870	98	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10 580	-	-	80	14	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	9 902	83	13	92	14	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.12.
Table 3.12.

Մկնանման կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2016թ.
Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2016

	Մկնանման կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկնանման կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**128 980**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	15 850	93	12	108	15	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	11 850	91	11	106	13	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	12 300	-	-	74	12	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	11 600	121	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	14 830	107	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	13 650	129	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	13 800	93	16	81	8	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	13 200	116	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10 800	-	-	65	10	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	11 100	103	12	89	9	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.13.
Table 3.13.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2015թ.[1]
Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2015[1]

	Մորեխներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with locusts, *total,* hectare	Ըստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land		
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**56 132**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	3 374	0-4	-	1-4	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	5 320	0-4	-	0-4	-	1-4	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	4 469	0-4	-	1-3	-	1-3	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	6 784	0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	6 074	0-4	-	1-4	-	2-4	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	5 270	1-5	-	1-5	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	8 600	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	8 980	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2 969	0-4	-	0-5	-	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	4 292	0-4	-	1-4	-	-	-	-	-	-	-	-

[1] *1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (իտալական) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում:*
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

Աղյուսակ 3.14.
Table 3.14.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2016թ.[1]
Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2016[1]

	Մորեխներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with locusts, *total,* hectare	Ըստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land		
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**53 360**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	3 750	0-4	0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	5 330	7-11	0-2	7-10	0-1	-	-	-	-	-	-	90-92
Արմավիր Armavir	3 950	0-4	0-4	-	-	0-3	-	-	-	0-3	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	7 800	0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	6 300	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	2 880	0-3	-	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	6 900	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	8 200	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	4 250	0-4	-	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	4 000	0-4	-	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-

[1] *1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (իտալական) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում:*
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

Ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություն
(2016թ. հոկտեմբեր - դեկտեմբեր)

Հոկտեմբերին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը ողջ հանրապետությունում եղել է 0.2-2.0 աստիճանով նորմայից ցածր: Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանը շրջանների մեծ մասում դիտվել է հոկտեմբերի 9-ին. Սյունիքի հովիտներում գրանցվել է +31...+32, Տավուշում և Արարատյան դաշտում՝ +28...+30, Լոռում և Արագածոտնի նախալեռներում՝ +23…+28, Սյունիքի նախալեռներում՝ +22…+26, Շիրակում, Գեղարքունիքում, Կոտայքում, Արագածոտնի և Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +19...+24 աստիճան: Նվազագույն ջերմաստիճանը շրջանների մեծ մասում դիտվել է հոկտեմբերի երրորդ տասնօրյակում՝ հոկտեմբերի 26-27-ին. Շիրակում, Կոտայքում, Գեղարքունիքում, Արագածոտնի և Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում, Լոռում, Տավուշում, Սյունիքի նախալեռներում գրանցվել է -1…-6, Արագածոտնի նախալեռներում, Սյունիքի հովիտներում՝ -1+1, Արարատյան դաշտում՝ +2...+4 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը շրջանների զգալի մասում եղել է նորմայի սահմաններում, բացառությամբ առանձին մարզերի, որտեղ եղել է նորմայից բարձր՝ կազմելով նորմայի 130-180%:

Ամսվա ընթացքում ամենուրեք շարունակվել են գյուղատնտեսական աշխատանքները, եղանակային պայմանները նպաստավոր են եղել բերքահավաքի աշխատանքների համար:

Նոյեմբերին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետությունում եղել է նորմայից ցածր 1-2, առանձին շրջաններում՝ 3-4 աստիճանով: Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների մեծ մասում դիտվել է նոյեմբերի 9-ից 12-ը. Սյունիքի հովիտներում գրանցվել է +22...+26, Տավուշում՝ +22…+24, Լոռում և Սյունիքի նախալեռներում՝ +18...+22, Արարատյան դաշտում, Արագածոտնի նախալեռներում՝ +14…+18, Շիրակում, Գեղարքունիքում, Կոտայքում, Արագածոտնի և Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +10...+15 աստիճան: Նվազագույն ջերմաստիճանը շրջանների մեծ մասում դիտվել է նոյեմբերի երրորդ տասնօրյակում. Գեղարքունիքում, Շիրակում, Կոտայքում, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում գրանցվել է -11…-17, Սյունիքի նախալեռներում՝ -11…-14, Արագածոտնի նախալեռներում՝-7…-11, Արարատյան դաշտում և Լոռում՝ -8…-10, Սյունիքի հովիտներում՝ -4…-10, Տավուշում՝ -3…-4 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակն Արարատյան դաշտում կազմել է նորմայի 177-283%, Լոռում՝ 100-126%, Շիրակում, Գեղարքունիքում, Կոտայքում, Արագածոտնում՝ 104-174%, Տավուշում՝ 62-92%, Սյունիքի նախալեռներում՝ 60-80%, Սյունիքի հովիտներում՝ 55-60% :

Ամսվա սկզբին նախալեռնային որոշ շրջաններում որտեղ վեգետացիան դադարել էր, տասնօրյակի վերջին դիտված բարձր ջերմաստիճանի հետևանքով վեգետացիան վերսկսվեց:

Դեկտեմբերին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետությունում եղել է նորմայից ցածր՝ 2-4, առանձին շրջաններում՝ 5 աստիճանով: Ամսվա ամենաբարձր ջերմաստիճանը շրջանների մեծ մասում դիտվել է առաջին և երկրորդ տասնօրյակներում. Սյունիքի հովիտներում գրանցվել է +16...+18, Տավուշում՝ +11…+14, Արարատյան դաշտում և Սյունիքի նախալեռներում՝ +9...+12, Լոռում, Գեղարքունիքում և Արագածոտնի նախալեռներում՝ +4...+8, Շիրակում, Կոտայքում և Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ +2...+4 աստիճան:

Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանը գրանցվել է լեռնային շրջաններում. Լոռում -20…-27, Արարատյան դաշտում՝ -17…-22, Արագածոտնի նախալեռներում՝ -16…-20, Տավուշում, Սյունիքի նախալեռներում՝ -14…-18, Սյունիքի հովիտներում՝ -7…-12 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը Սյունիքի հովիտներում կազմել է նորմայի 148-181%, Արարատյան դաշտում՝ 159-176%, Լոռում՝ 104-170%, Տավուշում, Սյունիքի նախալեռներում՝ 111-164%, Շիրակում, Կոտայքում, Գեղարքունիքում և Արագածոտնի լեռներում՝ 100-160%, Արագածոտնի նախալեռներում՝ 104-116%:

Դեկտեմբերին աշնանացանի համար վտանգավոր ջերմաստիճան չի գրանցվել:

Agro – meteorological information
(October – December 2016)

In the most regions of the Republic the average monthly air temperature in October was below the norm by 0.2-2.0 degrees. The maximal temperature of the month in the most regions of the Republic was observed on 9 of October: in Syunik valleys it was +31…+32, in Tavush and Ararat valley +28…+30, in Lori and sub-mountain regions of Aragatsotn +23…+28, in sub-mountain regions of Syunik +22…+26, in Shirak, Gegharkunik, Kotayk, mountain regions of Aragatsotn and Vayots Dzor +19…+24 degrees. The minimal temperature in the most regions of the Republic was observed on third ten-day period, on 26-27 of October: in Shirak, Kotayk, Gegharkunik, mountain regions of Aragatsotn and Vayots Dzor, Lori, Tavush, sub-mountain regions of Syunik it was -1…-6, in sub-mountain regions of Aragatsotn and in Syunik valleys -1…+1, in Ararat valley +2…+4 degrees.

The amount of monthly precipitations in the most regions of the Republic was within the norm except separate regions where it was over the norm and made up 130-180% of norm.

During the month the agricultural works were continued everywhere, the weather conditions were favourable for harvest works.

In the Republic the average monthly air temperature in November was below the norm by 1-2 and in separate places by 3-4 degrees. The maximal temperature of the month in the most regions of the Republic was observed on 9-12 of November: in Syunik valleys it was +22…+26, in Tavush +22…+24, in Lori and sub-mountain regions of Syunik +18…+22, in Ararat valley and sub-mountain regions of Aragatsotn +14…+18, in Shirak, Gegharkunik, Kotayk, mountain regions of Aragatsotn and Vayots Dzor +10…+15 degrees. The minimal temperature of the month in the most regions of the Republic was observed on third ten-day period of November: in Gegharkunik, Shirak, Kotayk, mountain regions of Vayots Dzor it was -11…-17, in sub-mountain regions of Syunik -11…-14, in sub-mountain regions of Aragatsotn -7…-11, in Ararat valley and Lori -8…-10, in Syunik valleys -4…-10, in Tavush -3…-4 degrees.

The amount of monthly precipitation made up 177-283% of norm in Ararat valley, 100-126% in Lori, 104-174% in Shirak, Gegharkunik, Kotayk, Aragatsotn, 62-92% in Tavush, 60-80% in sub-mountain regions of Syunik, 55-60% in Syunik valleys.

At the beginning of the month in some sub-mountain regions where the vegetation had stoped, as a result of high temperature that was observed in the last ten-day period the vegetation resumed.

In the Republic the average monthly air temperature in December was below the norm by 2-4, in separate regions by 5 degrees. The maximal temperature of the month in the most regions of the Republic was observed on first and second ten-day period of December: in Syunik valleys it was +16…+18, in Tavush +11…+14, in Ararat valley and sub-mountain regions of Syunik +9…+12, in Lori, Gegharkunik and sub-mountain regions of Aragatsotn +4…+8, in Shirak, Kotayk and mountain regions of Aragatsotn +2…+4 degrees. The minimal temperature of the month was observed in mountain regions: in Lori -20…-27, in Ararat valley -17…-22, in sub-mountain regions of Aragatsotn -16…-20, in Tavush and sub-mountain regions of Syunik -14…-18, in Syunik valleys -7…-12 degrees.

The amount of monthly precipitation made up 148-181% of norm in Syunik valleys, 159-176% in Ararat valley, 104-170% in Lori, 111-164% in Tavush and sub-mountain regions of Syunik, 100-160% in Shirak, Kotayk, Gegharkunik and mountain regions of Aragatsotn, 104-116% in sub-mountain regions of Aragatsotn.

In December dangerous temperature was not observed for winter.

Աղյուսակ 3.15.
Table 3.15.

Խոշոր եղջերավոր կենդանիների գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of cattles as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2014	2015	2016	2017[1]
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	**677 584**	**688 553**	**701 535**	...
այդ թվում՝ *of which*				
ք. Երևան Yerevan	3 750	2 711	3 182	...
Արագածոտն Aragatsotn	85 263	86 706	88 803	...
Արարատ Ararat	46 376	46 492	47 662	...
Արմավիր Armavir	55 796	58 145	60 382	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	115 619	120 904	125 044	...
Լոռի Lori	81 850	81 003	81 769	...
Կոտայք Kotayk	61 464	59 351	60 326	...
Շիրակ Shirak	107 097	107 847	107 910	...
Սյունիք Syunik	60 548	63 321	63 574	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	22 749	24 939	25 048	...
Տավուշ Tavush	37 072	37 134	37 835	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.16.
Table 3.16.

Կովերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *
Number of cows as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2014	2015	2016	2017[1]
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**309 616**	**313 872**	**318 623**	...
այդ թվում՝ *of which*				
ք. Երևան Yerevan	1 271	1 317	1 224	...
Արագածոտն Aragatsotn	40 350	41 514	41 517	...
Արարատ Ararat	17 721	17 326	17 586	...
Արմավիր Armavir	20 143	20 637	21 431	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	56 735	58 601	61 045	...
Լոռի Lori	39 193	39 694	40 864	...
Կոտայք Kotayk	28 152	26 939	27 323	...
Շիրակ Shirak	50 567	50 603	49 664	...
Սյունիք Syunik	28 281	29 570	29 887	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	9 676	10 118	10 344	...
Տավուշ Tavush	17 527	17 553	17 738	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.17.
Table 3.17.

Խոզերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of pigs as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2014		2015		2016		2017[1]	
	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	*որից՝ մայր խոզեր of which sows*	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	որից՝ մայր խոզեր *of which* sows	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	*որից՝ մայր խոզեր of which sows*	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	*որից՝ մայր խոզեր of which sows*
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**139 799**	**26 006**	**142 432**	**27 144**	**174 776**	**36 086**	...	...
այդ թվում՝ of which								
ք. Երևան Yerevan	6 478	579	8 921	759	11 813	3 165	...	...
Արագածոտն Aragatsotn	10 521	2 469	10 674	2 586	14 228	3 317	...	...
Արարատ Ararat	19 434	3 621	19 447	3 732	20 959	3 868	...	...
Արմավիր Armavir	19 999	3 770	20 506	4 337	25 444	5 683	...	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	11 527	2 401	12 766	2 307	15 191	2 713	...	...
Լոռի Lori	12 255	2 191	10 952	2 185	15 358	3 399	...	...
Կոտայք Kotayk	15 305	2 983	14 826	2 865	20 586	3 738	...	...
Շիրակ Shirak	13 810	3 249	12 870	3 142	14 771	3 834	...	...
Սյունիք Syunik	11 686	2 019	12 364	2 340	13 730	2 793	...	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 890	356	2 418	397	2 627	480	...	...
Տավուշ Tavush	16 894	2 368	16 688	2 494	20 069	3 096	...	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.18.
Table 3.18.

Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of sheep and goats as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2014					2015					2016					2017[1]				
		Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total					Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total					Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total					*այդ թվում՝ including*			
	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	ոչխարներ sheep	*որից՝ մաքիներ of which* ewes	այծեր goats	*որից՝ մայր այծեր of which* nanny goats	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	ոչխարներ sheep	*որից՝ մաքիներ of which* ewes	այծեր goats	*որից՝ մայր այծեր of which* nanny goats	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	ոչխարներ sheep	*որից՝ մաքիներ of which* ewes	այծեր goats	*որից՝ մայր այծեր of which* nanny goats	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	ոչխարներ sheep	*որից՝ մաքիներ of which* ewes	այծեր goats	*որից՝ մայր այծեր of which* nanny goats
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**717 574**	**687 074**	**482 084**	**30 500**	**22 002**	**745 770**	**713 879**	**500 956**	**31 891**	**22 964**	**778 069**	**747 338**	**506 853**	**30 731**	**21 718**	…	…	…	…	…
այդ թվում՝ of which																				
ք. Երևան Yerevan	6 297	6 277	3 211	20	18	3 595	3 530	3 211	65	18	5 572	5 501	2 431	71	37	…	…	…	…	…
Արագածոտն Aragatsotn	96 766	92 998	68 808	3 768	2 856	98 271	94 931	69 889	3 340	2 626	105 249	101 917	70 992	3 332	2 438	…	…	…	…	…
Արարատ Ararat	92 503	88 907	65 693	3 596	2 552	93 347	89 682	65 263	3 665	2 458	98 623	94 984	66 649	3 639	2 444	…	…	…	…	…
Արմավիր Armavir	91 114	90 550	64 674	564	326	97 339	96 551	72 659	788	501	102 557	102 055	74 246	502	297	…	…	…	…	…
Գեղարքունիք Gegharkunik	102 613	99 860	70 305	2 753	1 959	111 439	108 591	73 960	2 848	1 905	113 755	110 855	74 278	2 900	1 998	…	…	…	…	…
Լոռի Lori	37 851	35 253	23 390	2 598	1 794	38 252	35 567	23 780	2 685	1 849	37 919	35 544	23 434	2 375	1 649	…	…	…	…	…
Կոտայք Kotayk	46 108	42 586	31 015	3 522	2 718	45 172	41 742	31 125	3 430	2 663	47 387	44 075	32 480	3 312	2 806	…	…	…	…	…
Շիրակ Shirak	90 400	87 784	62 961	2 616	1 814	90 527	87 763	60 934	2 764	2 045	93 503	90 919	60 141	2 584	1 778	…	…	…	…	…
Սյունիք Syunik	114 655	111 243	70 292	3 412	2 260	125 664	121 811	76 845	3 853	2 394	133 406	129 522	80 470	3 884	2 481	…	…	…	…	…
Վայոց ձոր Vayots Dzor	23 097	16 864	12 463	6 233	4 728	25 138	18 254	13 645	6 884	5 412	22 504	16 076	11 393	6 428	4 717	…	…	…	…	…
Տավուշ Tavush	16 170	14 752	9 272	1 418	977	17 026	15 457	9 645	1 569	1 093	17 594	15 890	10 339	1 704	1 073	…	…	…	…	…

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.19.
Table 3.19.

Թռչունների գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of poultry as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2014		2015		2016		2017[1]	
	Թռչուններ[2], ընդամենը Poultry[2], total	*որից* ՝ ածան հավեր *of which* hens	Թռչուններ[2], ընդամենը Poultry[2], total	*որից* ՝ ածան հավեր *of which* hens	Թռչուններ[2], ընդամենը Poultry[2], total	*որից* ՝ ածան հավեր *of which* hens	Թռչուններ[2], ընդամենը Poultry[2], total	*որից* ՝ ածան հավեր *of which* hens
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**4 101 197**	**2 485 439**	**4 145 494**	**2 731 935**	**3 942 809**	**2 732 906**	...	...
այդ թվում ՝ *of which*								
ք. Երևան Yerevan	156 833	14 518	172 441	14 047	202 605	30 182	...	...
Արագածոտն Aragatsotn	336 344	273 410	340 423	270 710	349 515	285 322	...	...
Արարատ Ararat	336 971	268 786	359 515	284 578	391 705	304 888	...	...
Արմավիր Armavir	1 420 978	606 657	1 233 501	639 238	911 882	631 851	...	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	311 845	255 620	325 304	259 979	342 576	267 950	...	...
Լոռի Lori	163 706	129 874	165 418	125 012	280 438	123 823	...	...
Կոտայք Kotayk	620 639	470 859	729 118	568 447	707 258	563 640	...	...
Շիրակ Shirak	188 757	161 299	216 682	172 254	229 384	184 659	...	...
Սյունիք Syunik	297 090	102 220	246 844	113 814	197 065	114 739	...	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	63 110	55 889	142 957	132 349	118 716	69 039	...	...
Տավուշ Tavush	204 922	146 309	213 291	151 507	211 665	156 813	...	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.
[2] *Ցուցանիշը ներառում է հավերի, աքլորների, հնդկահավերի, բադերի, սագերի և այլ ընտանի թռչունների վերաբերյալ տվյալները:*
The indicator includes the data on hens, cocks, turkeys, ducks, geese and other poultry.

Աղյուսակ 3.20.
Table 3.20.

Գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2015թ.[1]
Agricultural animals by infectious diseases in marzes and Yerevan city, 2015[1]

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *of which* by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkunik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոշոր եղջերավոր կենդանիներ Cattle	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
սիբիրախտ anthrax												
բրուցելյոզ brucellosis	**1048**	36	114	86	121	94	1	358	104	45	65	24
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ոչխարներ և այծեր Sheep and goats	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
սիբիրախտ anthrax												
բրուցելյոզ brucellosis	**609**	1	68	94	32	112	-	113	48	15	114	12
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

[1] *Ըստ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության տվյալների:*
According to the Ministry of Agriculture data.

Աղյուսակ 3.20.-ի շարունակություն
Table 3.20. continuation

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *of which* by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkunik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոզեր **Pigs**												
սիբիրախտ anthrax	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
բրուցելյոզ brucellosis	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
տուբերկուլյոզ tuberculosis	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ժանտախտ plague	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ձիեր **Horses**												
սիբիրախտ anthrax	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
բրուցելյոզ brucellosis	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
տուբերկուլյոզ tuberculosis	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Աղյուսակ 3.21.
Table 3.21.

Գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2016թ.[1]
Agricultural animals by infectious diseases in marzes and Yerevan city, 2016[1]

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *of which* by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkunik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոշոր եղջերավոր կենդանիների Cattle												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	**1 221**	11	162	55	132	88	49	392	222	79	23	8
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ոչխարներ և այծեր Sheep and goats												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	**738**	-	132	57	66	56	12	75	175	63	98	4
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

[1] *Ըստ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության տվյալների:*
According to the Ministry of Agriculture data.

Աղյուսակ 3.21.-ի շարունակություն
Table 3.21. continuation

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *of which* by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkunik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոզեր Pigs												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ժանտախտ plague	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ձիեր Horses												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.22.
Table 3.22.

Կենդանական ծագման գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրություն, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի
Livestock production by marzes and Yerevan city

	Իրացվել է անասուն և թռչուն սպանդի համար (կենդանի քաշով, հազ. տոննա[1]) Livestock and poultry were sold for slaughter (live weight thousand tons[1])								
	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**130.3**	**146.8**	**163.3**	**176.1**	**187.1**	**15.3**	**22.7**	**31.0**	**118.1**
ք. Երևան Yerevan	0.8	1.8	4.1	4.4	4.8	0.7	0.9	1.0	2.2
Արագածոտն Aragatsotn	14.7	15.6	16.5	17.9	18.8	1.4	2.1	3.0	12.3
Արարատ Ararat	8.7	9.8	11.7	12.7	13.6	1.0	1.6	2.3	8.7
Արմավիր Armavir	11.0	15.4	18.8	19.3	19.3	2.2	2.5	2.9	11.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	21.8	23.5	25.7	27.9	30.1	2.1	3.4	5.0	19.6
Լոռի Lori	15.1	16.3	17.3	19.7	21.7	1.7	2.6	3.9	13.5
Կոտայք Kotayk	12.9	14.7	15.3	16.2	18.2	1.3	1.8	3.0	12.1
Շիրակ Shirak	20.0	21.4	22.0	23.8	24.7	1.8	3.1	3.9	15.9
Սյունիք Syunik	12.0	13.9	16.7	17.7	19.0	1.7	2.5	2.9	11.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	5.0	5.6	5.9	6.3	6.4	0.6	0.8	1.3	3.7
Տավուշ Tavush	8.3	8.8	9.3	10.2	10.5	0.8	1.4	1.8	6.5
	Կաթ (հազ.տոննա) Milk (thousand tons)								
	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**618.2**	**657.0**	**700.4**	**728.6**	**754.2**	**168.9**	**274.2**	**203.7**	**107.4**
ք. Երևան Yerevan	2.2	2.5	2.7	3.0	3.1	0.7	1.0	0.9	0.5
Արագածոտն Aragatsotn	76.5	79.9	84.6	88.2	89.1	20.0	31.9	25.9	11.3
Արարատ Ararat	38.2	40.1	43.4	45.0	46.6	9.7	16.6	13.2	7.1
Արմավիր Armavir	37.4	40.5	43.9	46.3	48.4	11.5	16.5	13.4	7.0
Գեղարքունիք Gegharkunik	116.3	120.7	128.6	135.1	141.8	32.6	54.1	35.1	20.0
Լոռի Lori	77.7	81.3	86.0	90.3	94.6	20.9	34.8	25.2	13.7

[1] *Ներառյալ ներքին սպառումը:*
Including the internal consumption.

Աղյուսակ 3.22.-ի շարունակություն
Table 3.22. continuation

	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Կոտայք Kotayk	53.5	57.9	64.8	66.9	68.8	15.2	24.5	19.6	9.5
Շիրակ Shirak	101.5	107.6	110.5	112.2	115.7	25.3	41.8	31.6	17.0
Սյունիք Syunik	57.2	62.2	69.4	74.0	76.8	17.4	27.9	20.2	11.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	21.1	24.8	25.5	25.5	26.0	5.9	9.5	6.9	3.7
Տավուշ Tavush	36.6	39.5	41.0	42.1	43.3	9.7	15.6	11.7	6.3

	Ձու (մլն.հատ) Eggs (million pieces)								
	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**658.1**	**615.2**	**641.8**	**659.8**	**694.6**	**115.6**	**304.0**	**170.0**	**105.0**
ք. Երևան Yerevan	35.6	28.7	10.7	6.3	8.2	2.3	3.3	1.4	1.2
Արագածոտն Aragatsotn	61.7	59.4	62.5	61.5	69.1	11.1	27.8	17.6	12.6
Արարատ Ararat	55.0	54.7	59.2	61.4	63.6	5.7	33.7	15.8	8.4
Արմավիր Armavir	140.1	127.7	134.1	141.9	148.2	30.1	52.0	36.3	29.8
Գեղարքունիք Gegharkunik	57.1	58.2	56.7	60.0	68.4	7.8	34.1	20.5	6.0
Լոռի Lori	47.3	43.7	45.8	47.8	49.5	5.6	26.3	12.8	4.8
Կոտայք Kotayk	132.1	117.3	127.5	124.9	125.7	30.9	44.1	26.2	24.5
Շիրակ Shirak	40.9	40.1	39.9	43.0	45.7	6.4	22.7	11.1	5.5
Սյունիք Syunik	27.2	26.3	39.6	42.7	44.0	4.9	22.5	11.8	4.8
Վայոց ձոր Vayots Dzor	18.2	17.4	19.5	20.9	21.6	3.3	11.1	4.5	2.7
Տավուշ Tavush	42.9	41.7	46.3	49.4	50.6	7.5	26.4	12.0	4.7

Աղյուսակ 3.23.
Table 3.23.

Պարենամթերքի ներմուծում
Import of food products

տոննա
tons

	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Ցորեն Wheat	477 681.2	345 571.8	332 307.4	324 985.7	277 828.8	36 265.2	33 265.7	109 291.4◊	99 006.5
Ալյուր Flour	1 285.8	896.6	2 987.9	19 411.5	11 237.0	3 345.3◊	2 217.7◊	2 586.8◊	3 087.2
Բրինձ Rice	10 413.1	10 271.5	10 620.9	9 850.9	8 937.4	2 903.8	2 251.1	1 617.6◊	2 164.9
Մակարոնեղեն Macaroni	4 315.4	4 825.4	5 337.6	8 228.9	7 256.8	1 497.5	1 648.4	2 143.7◊	1 967.2
Շաքար Sugar	3 624.0	4 850.2	5 494.8	5 262.6	3 646.3	248.4	1 286.3	797.5	1 314.1
Բուսական յուղ Vegetable oil	26 573.0	25 984.2	25 735.1	23 403.0	25 052.8	4 479.7	5 911.8	7 346.4◊	7 314.9
Ձու Eggs	27.1	1 245.7	870.8	27.1	150.9	2.2	3.7	133.4	11.6
Թռչնի միս Poultry	33 634.7	31 723.6	31 911.4	32 423.5	23 304.5	7 394.7	4 772.2◊	5 129.4	6 008.2
Տավարի միս Beef	8 335.8	5 453.3	5 464.3	2 806.3	3 127.6	477.6	775.1	707.0◊	1 167.9
Խոզի միս Pork	8 261.5	8 136.4	7 246.8	6 429.5	5 659.1	1 346.6	1 366.3	1 154.4	1 791.8
Կաթ (բոլոր տեսակները) Milk (all types)	3 066.5	3 095.2	4 455.6	4 343.6	4 992.9	991.6	1 644.0	1 033.7◊	1 323.6
Կարագ Butter	4 907.4	4 749.0	5 262.3	4 419.7	4 737.1	1 181.6	1 421.9	709.6	1 424.0
Պանիր Cheese	1 056.2	1 243.7	1 187.9	1 118.4	1 052.6	194.3	245.7	269.1◊	343.5
Բանջարեղեն Vegetables	20 043.6	19 336.9	27 601.3	22 821.9	16 793.6	3 928.2	8 272.2	2 384.3◊	2 208.9
որից՝ կարտոֆիլ *of which* potatoes	5 099.4	4 078.9	8 281.3	3 416.4	3 917.6	116.1	3 434.6	318.9	48.0
Միրգ (ներառյալ՝ ընկուզապտուղներ) Fruit (including nuts)	29 145.3	29 603.2	35 498.4	30 061.1	39 581.4	10 211.6	7 662.8◊	2 555.9◊	19 151.1
որից՝ խաղող *of which* grapes	1 108.0	723.3	754.2	700.5	976.6	161.2	47.7	101.9	665.8
բոստանային մշակաբույսեր melons	347.4	340.8	376.5	117.1	282.4	2.8	264.8	12.7	2.1

Աղյուսակ 3.24.
Table 3.24.

Պարենամթերքի արտահանում
Export of food products

տոննա
tons

	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Կոնյակ Cognac	31 633.7	33 829.3	31 888.7	26 988.6	44 821.4	6 193.5	18 217.1	8 046.6◊	12 364.2
Գինի Wine	2 071.4	2 418.8	3 680.7	2 439.1	3 139.8	459.2	873.3◊	724.3◊	1 083.0
Հանքային ջուր Mineral water	15 614.1	16 660.4	20 359.8	14 702.6	15 038.9	2 848.9	4 285.5	4 919.0◊	2 985.5
Միրգ (ներառյալ՝ ընկուզապտուղներ) Fruit (including nuts)	27 323.8	34 456.5	17 735.2	34 457.3	58 496.7	3 734.5	9 562.8◊	23 518.2◊	21 681.2
որից՝ խաղող *of which* grapes	10 169.6	7 563.4	7 840.1	6 520.4	32 700.2	384.6	164.0	17 063.0	15 088.6
Պանիր Cheese	903.6	1 541.1	1 542.4	9 114.7	5 655.2	1 629.4◊	1 703.3◊	1 407.3◊	915.2
Ձու Eggs	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Աղյուսակ 3.25.
Table 3.25.

Մարդասիրական օգնություն
Humanitarian assistance

տոննա
tons

	2012	2013	2014	2015	2016	2016			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք Live cattle and products of animal origin	0.0	8.3	2.3	0.2	-	-	-	-	-
Բուսական ծագման արտադրանք Vegetable products	185.5	252.4	229.2	201.1	109.6	1.3	62.5	0.0	45.8
Կենդանական և բուսական ծագման յուղեր ու ճարպեր Animal and vegetable oils	125.6	82.3	54.9	52.5	35.0	17.5	17.5	-	-
Պատրաստի սննդի արտադրանք Production of ready food	235.5	339.4	243.5	218.6	156.8	26.3	51.3	34.9	44.3

Աղյուսակ 3.26.
Table 3.26.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2013թ.
National food balance of the Republic of Armenia, 2013

հազ.տոննա
thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	392.3	311.6	371.4	**1 075.3**	427.5	93.0	16.2	29.9	17.5	10.1	481.1	**1 075.3**	46.8	147.8	405.0	1 113.5
Տարեկան Rye	0.5	0.9	0.4	**1.8**	1.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.5	**1.8**	69.2	0.4	1.1	3.6
Գարի Barley	51.1	188.8	14.7	**254.6**	31.1	136.8	14.9	14.2	0.7	0.0	56.9	**254.6**	93.1	10.8	29.5	97.8
Վարսակ Oats	1.1	4.6	0.5	**6.2**	0.2	4.1	0.1	0.4	0.0	0.0	1.4	**6.2**	90.2	0.1	0.2	0.6
Եգիպտացորեն Maize	10.1	20.9	82.3	**113.3**	44.3	35.2	6.5	0.1	0.0	0.0	27.2	**113.3**	20.3	15.3	42.0	142.7
Բրինձ Rice	0.8	0.0	10.3	**11.1**	10.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.8	**11.1**	0.0	3.5	9.7	35.1
Այլ հատիկավորներ Other cereals	5.3	16.8	1.4	**23.5**	15.2	0.9	0.9	1.4	0.0	0.0	5.1	**23.5**	92.3	5.3	14.4	47.5
Կարտոֆիլ Potatoes	459.9	660.5	7.6	**1 128.0**	211.1	226.2	68.2	122.7	40.0[2]	0.0	459.8	**1 128.0**	105.2	73.0	200.0	150.0
Բանջարեղեն Vegetables	292.2	1 084.1	21.3	**1 397.6**	637.8	186.7	243.9	0.9	16.0	0.0	312.3	**1 397.6**	99.5	220.6	604.3	133.8
որից՝ of which																
Կաղամբ Cabbage	59.3	132.7	0.6	**192.6**	30.0	51.6	50.9	0.0	0.3	0.0	59.8	**192.6**	99.8	10.4	28.4	5.4
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	5.6	11.6	0.0	**17.2**	7.2	2.4	1.4	0.0	1.0	0.0	5.2	**17.2**	109.4	2.5	6.8	0.6
Վարունգ Cucumber	22.5	71.1	1.2	**94.8**	60.6	1.9	9.4	0.0	1.4	0.0	21.5	**94.8**	100.3	21.0	57.4	9.8
Լոլիկ Tomato	106.1	275.7	0.5	**382.3**	192.8	11.5	62.4	0.0	5.3	0.0	110.3	**382.3**	101.8	66.7	182.7	32.9
Գազար Carrot	11.4	24.0	0.6	**36.0**	13.9	6.0	3.3	0.0	0.8	0.0	12.0	**36.0**	100.8	4.8	13.2	4.9

[1] Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

[2] Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանահատում կատարած Վրաստանի քաղաքացիներին):
This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.26.-ի շարունակություն
Table 3.26. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան,% Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օրկ cal/day
Գլուխ սոխ Onion	23.1	45.5	7.4	**76.0**	32.2	0.0	20.0	0.0	0.3	0.0	23.5	**76.0**	86.5	11.1	30.5	10.4
Սխտոր Garlic	6.1	13.0	0.0	**19.1**	7.3	0.0	4.4	0.8	0.1	0.0	6.5	**19.1**	100.8	2.5	6.9	9.0
Կանաչ ոլոռ Green peas	0.3	0.7	2.1	**3.1**	2.1	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	**3.1**	25.0	0.7	2.0	0.6
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	208.1	0.3	**208.4**	124.4	62.4	20.8	0.0	0.8	0.0	0.0	**208.4**	100.2	43.0	117.9	15.3
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except grapes)	70.9	338.1	39.4	**448.4**	307.7	0.0	30.5	0.0	38.0	0.0	72.2	**448.4**	99.6	106.4	291.5	140.7
որից of which																
Խնձոր Apple	22.4	111.9	1.4	**135.7**	100.4	0.0	11.2	0.0	1.4	0.0	22.7	**135.7**	100.0	34.7	95.1	46.6
Տանձ Pear	4.7	24.6	0.1	**29.4**	21.8	0.0	2.4	0.0	0.2	0.0	5.0	**29.4**	100.4	7.5	20.7	11.6
Սերկևիլ Quince	0.4	2.1	0.1	**2.6**	2.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.4	**2.6**	95.5	0.7	1.9	0.7
Ծիրան Apricot	15.4	89.0	0.2	**104.6**	56.7	0.0	6.9	0.0	23.0	0.0	18.0	**104.6**	134.4	19.6	53.7	24.2
Դեղձ Peach	12.8	55.8	0.1	**68.7**	51.4	0.0	4.6	0.0	1.4	0.0	11.3	**68.7**	102.4	17.8	48.7	16.1
Կեռաս Sour cherry	2.0	10.2	0.2	**12.4**	8.4	0.0	0.8	0.0	1.1	0.0	2.1	**12.4**	109.7	2.9	8.0	3.7
Սալոր Plum	3.8	15.7	0.2	**19.7**	14.3	0.0	1.3	0.0	0.9	0.0	3.2	**19.7**	104.7	4.9	13.5	6.2
Բալ Cherry	1.0	3.8	0.0	**4.8**	3.2	0.0	0.3	0.0	0.5	0.0	0.8	**4.8**	115.2	1.1	3.0	1.4
Ընկույզ Nut	0.8	4.6	0.1	**5.5**	4.4	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.9	**5.5**	98.3	1.5	4.2	8.2
Տխիլ (Պնդուկ) Hazel nut	0.0	0.2	0.1	**0.3**	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**0.3**	79.1	0.1	0.3	0.5
Թուզ Fig	0.2	1.8	0.0	**2.0**	1.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	**2.0**	98.4	0.5	1.4	0.4
Հատապտուղներ Berry	3.0	13.5	2.0	**18.5**	14.0	0.0	0.9	0.0	0.7	0.0	2.9	**18.5**	91.3	4.8	13.3	7.7

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.26.-ի շարունակություն
Table 3.26. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր Leguminous crops	2.9	5.1	4.3	**12.3**	8.7	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	3.0	**12.3**	54.3	3.0	8.2	26.0
որից՝ of which																
Ոլոռ Peas	0.3	0.1	1.7	**2.1**	1.8	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	**2.1**	4.4	0.6	1.7	6.0
Լոբի Beans	2.4	4.9	0.1	**7.4**	4.5	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	2.5	**7.4**	99.2	1.6	4.3	13.0
Ոսպ Lentils	0.2	0.0	2.1	**2.3**	2.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	**2.3**	0.8	0.7	1.9	5.8
Սիսեռ Chick-Peas	0.0	0.0	0.4	**0.4**	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	**0.4**	8.9	0.1	0.3	1.0
Բուսական յուղ Vegetable oil	2.3	4.7	26.4	**33.4**	29.3	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	3.7	**33.4**	15.1	10.1	27.8	245.4
Շաքար Sugar	6.3	69.6	8.3	**84.2**	77.9	0.0	1.3	0.0	2.7	0.0	2.3	**84.2**	92.6	26.9	73.8	129.2
Ձու Eggs	0.4	33.8	1.3	**35.5**	32.6	0.0	0.8	1.8	0.0	0.0	0.3	**35.5**	96.3	11.3	30.9	16.4
Կաթ Milk	60.1	657.0	133.6	**850.7**	672.7	65.7	8.6	0.0	17.8	0.0	85.9	**850.7**	85.0	232.6	637.3	254.9
Տավարի միս Beef	0.2	53.6	8.8	**62.6**	61.0	0.0	0.9	0.0	0.2	0.0	0.5	**62.6**	86.2	21.1	57.8	104.0
Խոզի միս Pork	0.1	12.6	15.0	**27.7**	27.1	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.2	**27.7**	46.0	9.4	25.7	53.9
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.0	9.0	0.0	**9.0**	8.7	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	**9.0**	100.0	3.0	8.2	13.2
Թռչնի միս Poultry	0.2	8.2	33.4	**41.8**	41.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.3	**41.8**	19.8	14.2	39.0	41.8
Ձուկ Fish	2.1	15.6	3.3	**21.0**	9.9	0.0	1.5	0.0	6.9	0.0	2.7	**21.0**	130.0	3.4	9.4	10.6
Խաղող Grapes	6.7	240.8	2.9	**250.4**	14.2	0.0	10.9	0.0	7.6	211.1	6.6	**250.4**	102.0	4.9	13.5	9.0
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2 769.7***

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.27.
Table 3.27.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2014թ.
National food balance of the Republic of Armenia, 2014

հազ.տոննա
thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան,% Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	481.1	338.2	367.3	**1 186.6**	435.6	109.5	29.7	31.9	10.9	4.5	564.5	**1 186.6**	48.7	150.3	411.8	1 128.6
Տարեկան Rye	0.5	0.9	0.5	**1.9**	1.4	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.4	**1.9**	64.3	0.5	1.3	4.2
Գարի Barley	56.9	190.1◊	10.4	**257.4◊**	30.5	144.6◊	15.4◊	14.2◊	0.7	0.0	52.0◊	**257.4◊**	95.1◊	10.5	28.8	95.7
Վարսակ Oats	1.4	7.0	0.6	**9.0**	0.7	6.4	0.1	0.5	0.0	0.0	1.3	**9.0**	92.1	0.2	0.6	2.1
Եգիպտացորեն Maize	27.2	20.2	52.1	**99.5**	48.9	31.5	6.5	0.1	0.0	0.0	12.5	**99.5**	27.9	16.9	46.2	157.2
Բրինձ Rice	0.8	0.0	10.6	**11.4**	9.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6	**11.4**	0.0	3.4	9.3	33.6
Այլ հատիկավորներ Other cereals	5.1	18.3	1.0	**24.4**	15.4	0.9	1.0	1.4	0.2	0.0	5.5	**24.4**	95.8	5.3	14.6	48.0
Կարտոֆիլ Potatoes	459.8	696.1◊	12.9	**1 168.8◊**	202.4	229.3◊	81.2◊	120.2◊	38.2[2]	0.0	497.5◊	**1 168.8◊**	103.8◊	69.8	191.3	143.5
Բանջարեղեն Vegetables	312.3	1 200.4	27.2	**1 539.9**	653.9	230.1	297.0	0.8	16.1	0.0	342.0	**1 539.9**	99.1	225.6	618.1	136.8
որից՝ of which																
Կաղամբ Cabbage	59.8	146.0	3.0	**208.8**	31.2	55.5	53.7	0.0	2.4	0.0	66.0	**208.8**	99.6	10.8	29.5	5.6
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	5.2	10.6	0.0	**15.8**	7.0	2.2	1.3	0.0	0.5	0.0	4.8	**15.8**	105.0	2.4	6.6	0.6
Վարունգ Cucumber	21.5	86.5	1.7	**109.7**	65.7	3.2	14.1	0.0	0.6	0.0	26.1	**109.7**	98.7	22.7	62.1	10.6
Լոլիկ Tomato	110.3	298.8	2.7	**411.8**	197.0	16.4	76.1	0.0	2.5	0.0	119.8	**411.8**	99.9	68.0	186.2	33.5
Գազար Carrot	12.0	25.4	0.2	**37.6**	14.6	6.7	3.4	0.0	0.2	0.0	12.7	**37.6**	100.0	5.0	13.8	5.1

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

[2] *Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանահատում կատարած Վրաստանի քաղաքացիներին):*
This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.27.-ի շարունակություն
Table 3.27. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան,% Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Գլուխ սոխ Onion	23.5	49.9	8.6	82.0	32.8	0.0	21.9	0.0	0.0	0.0	27.3	82.0	85.3	11.3	31.0	10.5
Սխտոր Garlic	6.5	12.8	0.1	19.4	7.6	0.0	4.6	0.8	0.0	0.0	6.4	19.4	99.2	2.6	7.2	9.3
Կանաչ ոլոռ Green peas	0.3	0.4	2.9	3.6	2.9	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	3.6	12.1	1.0	2.7	0.8
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	245.8	0.4	246.2	126.6	86.0	32.0	0.0	1.6	0.0	0.0	246.2	100.5	43.7	119.7	15.6
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except grapes)	72.2	291.0	41.7	404.9	283.1	0.0	27.6	0.0	22.3	0.0	71.9	404.9	93.8	97.7	267.6	127.0
որից՝ of which																
Խնձոր Apple	22.7	132.6	1.8	**157.1**	112.9	0.0	12.6	0.0	0.6	0.0	31.0	**157.1**	99.1	39.0	106.7	52.3
Տանձ Pear	5.0	25.4	0.1	**30.5**	19.9	0.0	2.5	0.0	2.2	0.0	5.9	**30.5**	109.0	6.9	18.8	10.5
Սերկևիլ Quince	0.4	2.5	0.0	**2.9**	2.1	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.6	**2.9**	100.0	0.7	2.0	0.7
Ծիրան Apricot	18.0	4.2	0.3	**22.5**	17.8	0.0	1.7	0.0	2.0	0.0	1.0	**22.5**	168.0	6.1	16.8	7.6
Դեղձ Peach	11.3	74.4	0.3	**86.0**	59.5	0.0	5.5	0.0	3.6	0.0	17.4	**86.0**	104.6	20.5	56.2	18.6
Կեռաս Sour cherry	2.1	9.1	0.0	**11.2**	7.4	0.0	0.7	0.0	1.0	0.0	2.1	**11.2**	112.3	2.6	7.0	3.3
Սալոր Plum	3.2	21.7	0.1	**25.0**	17.4	0.0	1.6	0.0	0.9	0.0	5.1	**25.0**	103.8	6.0	16.4	7.6
Բալ Cherry	0.8	3.7	0.0	**4.5**	2.6	0.0	0.3	0.0	0.7	0.0	0.9	**4.5**	123.3	0.9	2.5	1.1
Ընկույզ Nut	0.9	1.3	0.3	**2.5**	2.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	**2.5**	83.3	0.7	2.0	3.9
Տխիլ Hazel nut	0.0	0.1	0.0	**0.1**	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**0.1**	77.7	0.0	0.1	0.2
Թուզ Fig	0.4	0.9	0.0	**1.3**	1.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	**1.3**	97.4	0.3	0.9	0.3
Հատապտուղներ Berry	2.9	11.8	1.9	**16.6**	12.3	0.0	0.8	0.0	0.6	0.0	2.9	**16.6**	89.9	4.2	11.6	6.7

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.27.-ի շարունակություն
Table 3.27. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր Leguminous crops	3.0	5.5	5.1	**13.6**	9.7	0.0	0.5	0.2	0.0	0.0	3.2	**13.6**	51.9	3.4	9.2	28.9
որից՝ of which																
Ոլոռ Peas	0.2	0.1	1.7	**2.0**	1.7	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	**2.0**	5.0	0.6	1.6	5.6
Լոբի Beans	2.5	5.1	0.4	**8.0**	4.9	0.0	0.3	0.2	0.0	0.0	2.6	**8.0**	92.7	1.7	4.6	14.2
Ոսպ Lentils	0.2	0.1	2.6	**2.9**	2.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	**2.9**	3.3	0.9	2.4	7.2
Սիսեռ Chick-Peas	0.1	0.1	0.4	**0.6**	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	**0.6**	24.4	0.2	0.5	1.7
Բուսական յուղ Vegetable oil	3.7	4.0	26.2	**33.9**	29.8	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	3.6	**33.9**	13.2	10.3	28.2	249.0
Շաքար Sugar	2.3	89.2	8.9	**100.4**	80.6	0.0	1.5	0.0	2.3	0.0	16.0	**100.4**	93.1	27.8	76.2	133.3
Ձու Eggs	0.3	35.3	1.0	**36.6**	33.1	0.0	0.9	1.8	0.0	0.0	0.8	**36.6**	97.2	11.4	31.3	16.6
Կաթ Milk	85.9	700.4	151.9	**938.2**	755.6	77.0	9.7	0.0	20.8	0.0	75.1	**938.2**	84.2	260.7	714.3	285.7
Տավարի միս Beef	0.5	59.0	8.4	**67.9**	66.3	0.0	1.0	0.0	0.3	0.0	0.3	**67.9**	87.9	22.9	62.7	112.8
Խոզի միս Pork	0.2	16.2	14.0	**30.4**	29.6	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.2	**30.4**	54.2	10.2	28.0	58.7
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	9.1	0.0	**9.2**	8.7	0.0	0.2	0.0	0.3	0.0	0.0	**9.2**	103.4	3.0	8.2	13.2
Թռչնի միս Poultry	0.3	8.4	33.8	**42.5**	41.9	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.2	**42.5**	20.0	14.5	39.6	42.4
Ձուկ Fish	2.7	18.6	3.3	**24.6**	13.0	0.0	1.6	0.0	6.9	0.0	3.1	**24.6**	124.0	4.5	12.3	11.7
Խաղող Grapes	6.6	261.3	3.0	**270.9**	13.5	0.0	11.8	0.0	7.8	231.0	6.8	**270.9**	101.9	4.7	12.8	8.5
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2 837.5***

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.28.
Table 3.28.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2015թ.
National food balance of the Republic of Armenia, 2015

հազ.տոննա
thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	564.5	362.7◊	383.4	**1 310.6◊**	430.4	125.4◊	32.8◊	32.7◊	13.0	4.8	671.5◊	**1 310.6◊**	49.5◊	153.4	420.3	1 151.9
Տարեկան Rye	0.4	0.1	0.3	**0.8**	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	**0.8**	25.0	0.3	0.7	2.2
Գարի Barley	52.0◊	187.3◊	7.2	**246.8◊**	28.2◊	143.1◊	15.2◊	15.1◊	0.6	0.0	44.3◊	**246.5◊**	96.6◊	10.1◊	27.5◊	91.4◊
Վարսակ Oats	1.3	8.5	0.6	**10.4**	0.6	7.6	0.1	0.6	0.0	0.0	1.5	**10.4**	93.4	0.2	0.6	1.9
Եգիպտացորեն Maize	12.5	21.7	51.9	**86.1**	40.6	28.6	5.6	0.1	0.0	0.0	11.2	**86.1**	29.5	14.5	39.7	134.8
Բրինձ Rice	1.6	0.0	9.9	**11.5**	10.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	**11.5**	0.0	3.9	10.5	38.3
Այլ հատիկավորներ Other cereals	5.5	15.4	1.5	**22.4**	14.1	0.8	0.9	1.5	0.1	0.0	5.0	**22.4**	91.7	5.0	13.8	45.4
Կարտոֆիլ Potatoes	497.5◊	607.7◊	7.3	**1 112.5◊**	195.8	235.8◊	92.9◊	111.2◊	20.0[2]	0.0	456.8◊	**1 112.5◊**	102.1◊	69.7	191.2	143.4
Բանջարեղեն Vegetables	342.0	1 294.4◊	26.0	**1 662.4◊**	634.4◊	293.7◊	345.9◊	0.8	25.8	0.0	361.8◊	**1 662.4◊**	100.0	226.1◊	619.6◊	137.1◊
որից՝ of which																
Կաղամբ Cabbage	66.0	141.8◊	5.8	**213.6◊**	28.6◊	56.1◊	55.8◊	0.0	8.7	0.0	64.4◊	**213.6◊**	102.1◊	10.2◊	27.9◊	5.3◊
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	4.8	15.5	0.0	**20.3**	7.1	3.4	2.3	0.0	0.5	0.0	7.0	**20.3**	103.3	2.5	6.9	0.6
Վարունգ Cucumber	26.1	92.1	1.1	**119.3**	65.9	4.7	16.8	0.0	4.2	0.0	27.7	**119.3**	103.5	23.5	64.4	10.9
Լոլիկ Tomato	119.8	320.2	2.4	**442.4**	194.7	17.6	84.9	0.0	4.1	0.0	141.1	**442.4**	100.5	69.4	190.1	34.2
Գազար Carrot	12.7	24.6	0.8	**38.1**	14.0	6.7	3.8	0.0	0.0	0.0	13.6	**38.1**	96.9	5.0	13.7	5.1
Գլուխ սոխ Onion	27.3	52.0	6.9	**86.2**	32.6	0.0	24.3	0.0	0.0	0.0	29.3	**86.2**	88.3	11.6	31.8	10.8
Սխտոր Garlic	6.4	13.2	0.2	**19.8**	7.8	0.0	4.6	0.8	0.0	0.0	6.6	**19.8**	98.5	2.8	7.6	9.9

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

[2] *Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանահատում կատարած Վրաստանի քաղաքացիներին):*
This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.28.-ի շարունակություն
Table 3.28. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Սմբուկ Eggplant	14.9	77.3	0.0	**92.2**	53.5	16.6	6.5	0.0	0.1	0.0	15.5	**92.2**	100.1	19.1	52.2	17.2
Տաքդեղ Papper	7.9	80.2	0.1	**88.2**	51.8	8.8	10.4	0.0	0.4	0.0	16.8	**88.2**	100.4	18.5	50.6	13.7
Կանաչ ոլոռ Green peas	0.3	0.6	2.6	**3.5**	2.6	0.5	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	**3.5**	18.8	0.9	2.5	0.8
Կանաչ լոբի Green beans	0.9	18.0	0.1	**19.0**	16.4	0.0	1.5	0.1	0.1	0.0	0.9	**19.0**	100.0	5.8	16.0	4.8
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	286.8	0.1	**286.9**	128.8	114.7	43.0	0.0	0.4	0.0	0.0	**286.9**	100.1	45.9	125.8	16.4
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except grapes)	71.9	377.9◊	34.7	**484.5◊**	320.9◊	0.0	32.6◊	0.0	42.3	0.0	88.7◊	**484.5◊**	102.0	114.4◊	313.4◊	152.9◊
որից՝ of which																
Խնձոր Apple	31.0	127.0◊	1.1	**159.1◊**	115.7◊	0.0	12.9◊	0.0	1.9	0.0	28.6◊	**159.1◊**	100.6	41.2◊	113.0◊	55.4◊
Տանձ Pear	5.9	19.7◊	0.1	**25.7◊**	17.1◊	0.0	2.1◊	0.0	2.1	0.0	4.4◊	**25.7◊**	111.8◊	6.1◊	16.7◊	9.4◊
Սերկևիլ Quince	0.6	2.3	0.0	**2.9**	2.2	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.5	**2.9**	98.8	0.8	2.1	0.8
Ծիրան Apricot	1.0	116.3	0.3	**117.6**	65.0	0.0	7.3	0.0	19.1	0.0	26.2	**117.6**	119.3	23.2	63.5	28.6
Դեղձ Peach	17.4	49.9	0.0	**67.3**	49.3	0.0	4.5	0.0	2.2	0.0	11.3	**67.3**	104.6	17.6	48.1	15.9
Կեռաս Sour cherry	2.1	14.4	0.0	**16.5**	10.0	0.0	1.1	0.0	2.1	0.0	3.3	**16.5**	117.1	3.6	9.8	4.6
Սալոր Plum	5.1	18.0	0.1	**23.2**	15.4	0.0	1.5	0.0	2.2	0.0	4.1	**23.2**	112.9	5.5	15.0	6.9
Բալ Cherry	0.9	4.1	0.0	**5.0**	2.9	0.0	0.3	0.0	0.8	0.0	1.0	**5.0**	123.0	1.0	2.8	1.3
Ընկույզ Nut	0.3	5.4	0.1	**5.8**	4.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	1.2	**5.8**	99.0	1.6	4.4	8.6
Տխիլ Hazel nut	0.0	0.5	0.0	**0.5**	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	**0.5**	96.4	0.1	0.4	0.8
Թուզ Fig	0.2	1.4	0.0	**1.6**	1.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	**1.6**	98.8	0.4	1.2	0.4

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.28.-ի շարունակություն
Table 3.28. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատապտուղներ Berry	2.9	14.1	2.1	**19.1**	14.1	0.0	0.9	0.0	0.7	0.0	3.4	**19.1**	90.8	5.0	13.8	8.0
Հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր Leguminous crops	3.2	5.7	4.1	**13.0**	9.1	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	3.3	**13.0**	58.2	3.2	8.9	27.9
որից՝ of which																
Ոլոռ Peas	0.2	0.4	1.4	**2.0**	1.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	**2.0**	25.0	0.5	1.5	5.1
Լոբի Beans	2.6	5.0	0.5	**8.1**	5.1	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	2.6	**8.1**	90.9	1.8	5.0	15.2
Ոսպ Lentils	0.3	0.1	1.9	**2.3**	2.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	**2.3**	2.6	0.7	2.0	6.0
Սիսեռ Chick-Peas	0.1	0.1	0.3	**0.5**	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	**0.5**	14.8	0.1	0.4	1.4
Բուսական յուղ Vegetable oil	3.6	2.0	23.8	**29.4**	25.9	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	3.1	**29.4**	7.8	9.2	25.3	223.6
Շաքար Sugar	16.0	53.2	8.8	**78.0**	65.7	0.0	1.2	0.0	2.6	0.0	8.5	**78.0**	89.6	23.4	64.2	112.3
Ձու Eggs	0.8	36.3	0.2	**37.3**	34.3	0.0	0.9	1.7	0.0	0.0	0.4	**37.3**	99.5	12.2	33.5	17.8
Կաթ Milk	75.1	728.6	132.6	**936.3**	722.9	80.1	8.9	0.0	77.6	0.0	46.8	**936.3**	93.0	257.7	706.0	282.4
Տավարի միս Beef	0.3	63.6	5.4	**69.3**	68.1	0.0	1.0	0.0	0.1	0.0	0.1	**69.3**	92.3	24.3	66.5	119.7
Խոզի միս Pork	0.2	17.5	13.0	**30.7**	30.1	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.1	**30.7**	57.8	10.7	29.4	61.7
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.0	9.8	0.0	**9.8**	8.9	0.0	0.2	0.0	0.7	0.0	0.0	**9.8**	107.7	3.2	8.7	13.9
Թռչնի միս Poultry	0.2	9.5	34.2	**43.9**	43.5	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.1	**43.9**	21.8	15.5	42.5	45.5
Ձուկ Fish	3.1	23.3	2.9	**29.3**	17.8	0.0	1.9	0.0	5.8	0.0	3.8	**29.3**	114.2	6.3	17.4	16.5
Խաղող Grapes	6.8	309.2	2.8	**318.8**	13.1	0.0	14.0	0.0	6.5	279.4	5.8	**318.8**	101.2	4.7	12.8	8.6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2 829.2***◊

[1] *Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Պարենային հաշվեկշիռների մեթոդաբանություն

Պարենային հաշվեկշիռների հիմնական նպատակը դիտարկվող երկրում գյուղատնտեսական ապրանքների առաջարկի վերաբերյալ համապարփակ տեղեկատվության ներկայացումն է: Պարենային հաշվեկշիռներ կազմելու անհրաժեշտությունն ակներև դարձավ Երկրորդ աշխարհամարտից հետո, երբ պարենամթերքի արտադրության և մատակարարման ընդհատումներով պայմանավորված՝ բնակչության զգալի մասը սովի էր մատնված: Այսօր, ինչպես և անցյալում, պարենային հաշվեկշիռներն անհրաժեշտ են որոշակի ժամանակահատվածում երկրի պարենային ապահովության ամբողջական նկարագրության համար: Վերջինս հնարավորություն է ընձեռում գնահատել երկրում անբավարար սնուցման հետ կապված ռիսկերը: Պարենային ապահովությունը կարևոր դեր է խաղում նաև տնտեսական աճի համար:

<u>Պարենային հաշվեկշռի հատվածները</u>

Առաջարկ

Առաջարկը ներառում է արտադրության, ներմուծման և հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում առկա պաշարների ցուցանիշները: Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում և վերջում պաշարների վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ստացման առումով առկա են որոշակի տեխնիկական բարդություններ, այդ իսկ պատճառով պարենային հաշվեկշռում այդ ցուցանիշի գնահատման համար կիրառվում են որոշակի մոտեցումներ: Արտադրության և ներմուծման տվյալները հանդիսանում են ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական տվյալներ:

Օգտագործում

Սույն հատվածը ներառում է հետևյալ հիմնական ցուցանիշները՝ սննդամթերքի օգտագործում, անասնակեր, կորուստներ, սերմացու, արտահանում, օգտագործման այլ ուղղություններ և պաշարներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Սննդի օգտագործումը հանդիսանում է պարենային հաշվեկշռի առանցքային ցուցանիշներից մեկը, որը ցույց է տալիս հաշվետու ժամանակաշրջանում բնակչության կողմից սպառված առկա պարենամթերքի քանակը: Այն հաշվարկվում է որպես առաջարկի և պարենամթերքի օգտագործման մյուս բոլոր ուղղությունների տարբերություն:

Անասնակերը պարենի այն ծավալն է, որն օգտագործվում է որպես անասնակեր՝ անկախ այն հանգամանքից արտադրված է երկրի ներսում, թե ներմուծված:

Կորուստները տրանսպորտավորման և պահպանման բոլոր փուլերում արտադրությունից մինչև սպառում հատվածում չօգտագործված պարենի ծավալն է: Կորուստների առաջացման հիմնական պատճառը իրացման և պահպանման ոչ լիարժեք համակարգերի առկայությունն է: Արտադրության տարբեր փուլերում որպես դրա անհրաժեշտ մաս հանդիսացող անխուսափելի կորուստները, օրինակ ցորենը աղալու, չորացման գործընթացներում, դաշտում տեղափոխման և պահեստավորման հետ կապված կորուստները չեն ներառվում կորուստներ հոդվածում: «Կորուստներ» հատվածում չեն ներառվում նաև տնային տնտեսություններում առկա սննդի կորուստները: Վերամշակման ընթացքում առաջացած այլ կորուստները նույնպես չեն վերաբերվում այս ենթահաշվին:

Կորուստները հաշվարկվում են Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) առաջարկած գործակիցներով, որոնք, պայմանավորված որոշակի հանգամանքներով, կարող են ճշգրտվել:

Սերմացուն պարենի այն ծավալն է, որն օգտագործվում է վերարտադրության նպատակով՝ ներառելով նաև կրկնակի ցանումները՝ կապված բնակլիմայական աղետների հետ: Վերջինս հաշվարկվում է ցանքատարածությունների և ցանքի ցուցանիշների հիման վրա:

Արտահանումը ներառում է տեղական արտադրության պարենամթերքի արտահանման, ինչպես նաև արտասահմանյան ծագում ունեցող պարենամթերքների վերարտահանման ծավալները:

«Այլ օգտագործում» հատվածում արտացոլվում է պարենի այն ծավալը, որն օգտագործվում է ոչ պարենային ապրանքների արտադրության նպատակով, օր.՝ բժշկական սպիրտի արտադրության նպատակով ցորենի օգտագործումը:

Ինքնաբավության աստիճան

Հաշվեկշռի արդյունքում ստացված ինքնաբավության աստիճանը հաշվարկվում է Արտադրություն/(Արտադրություն+Ներմուծում-Արտահանում), արտահայտված տոկոսներով, բանաձևով: Վերջինս ցույց է տալիս երկրի տվյալ ապրանքի նկատմամբ պահանջարկի բավարարման աստիճանը սեփական միջոցների հաշվին:

Պարենային հաշվեկշիռների միջոցով հնարավոր է նաև հաշվարկել ներմուծումից կախվածության աստիճանը, ինչը ցույց է տալիս երկրի տվյալ ապրանքի նկատմամբ պահանջարկի բավարարման աստիճանը ներմուծման հաշվին և որոշվում է (ներմուծում / Արտադրություն + Ներմուծում - Արտահանում), արտահայտված տոկոսներով, բանաձևով:

Ապրանքախմբերը

Պարենային հաշվեկշռում ընդգրկվող ապրանքախմբերի կազմը (ցանկը) պայմանավորված է Հայաստանում առավել լայն սպառում ունեցող ապրանքատեսակներով: Ըստ այդմ յուրաքանչյուր տարի պարենային հաշվեկշիռ է կազմվում հետևյալ 21 ապրանքախմբերի համար՝ ցորեն, տարեկան, գարի, վարսակ, եգիպտացորեն, բրինձ, այլ հատիկավորներ, կարտոֆիլ, բանջարեղեն, միրգ (բացի խաղողից), հատիկաընդեղենային մշակաբույսեր, բուսական յուղ, շաքար, ձու, կաթ, տավարի, խոզի, ոչխարի և այծի, թռչնի միս, ձուկ, խաղող: Նշված ապրանքախմբերի գծով պարենային հաշվեկշիռների հաշվարկման ժամանակ օգտագործվում են վերամշակված ապրանքներից տվյալ ապրանքի վերածման գործակիցներ, մասնավորապես.

Ցորենը ներառում է ցորենի, ինչպես նաև ցորենի ալյուրի, մակարոնեղենի, էթիլային սպիրտի, թխվածքաբլիթների, հացի և այլ հացամթերքի, օղու տվյալները վերածած ցորենի: Հաշվեկշռի այլ օգտագործում հատվածում արտացոլված է էթիլային սպիրտի տվյալը:

Տարեկանը ներառում է տարեկանի, ինչպես նաև տարեկանի ալյուրի, հատիկների, տարեկանի ձավարի, փաթիլների տվյալները վերածած տարեկանի:

Գարին ներառում է գարու, ինչպես նաև գարու ալյուրի, հատիկների, գարեձավարի, փաթիլների, գարու ածիկի, գարեջրի և այլ վերամշակված գարու տվյալները վերածած գարու:

Վարսակը ներառում է վարսակի, ինչպես նաև վարսակի ալյուրի, հատիկների, վարսակի ձավարի, փաթիլների և այլ վերամշակված վարսակի տվյալները վերածած վարսակի:

Եգիպտացորենը ներառում է եգիպտացորենի, ինչպես նաև եգիպտացորենի ալյուրի, հատիկների, փաթիլների և եգիպտացորենի օսլայի տվյալները վերածած եգիպտացորենի:

Բրինձը ներառում է բրնձի, ինչպես նաև բրնձի ալյուրի տվյալները վերածած բրնձի:

Այլ հատիկավորները ներառում են սորգոյի, հնդկացորենի, ինչպես նաև այլ հատիկավորների ալյուրի, հատիկների, փաթիլների, սաղմի, օսլայի տվյալները վերածած այլ հատիկավորների:

Կարտոֆիլը ներառում է կարտոֆիլի, ինչպես նաև կարտոֆիլի օսլայի, սառեցված կարտոֆիլի և չիպսի տվյալները պայմանականորեն վերածած կարտոֆիլի:

Բանջարեղենը ներառում է թարմ, ինչպես նաև չորացված և պահածոյացված բանջարեղենի (կաղամբ բոլոր տեսակի, վարունգ, լոլիկ, սեղանի ճակնդեղ, գլուխ սոխ, սխտոր և այլն), տոմատի հյութի տվյալները պայմանականորեն վերածած թարմ բանջարեղենի:

Միրգը ներառում է թարմ, ինչպես նաև չորացրած և պահածոյացված մրգի (հնդավորներ, կորիզավորներ, ընկուզապտուղներ, մերձարևադարձային, ցիտրուսներ և այլն), մրգահյութերի տվյալները պայմանականորեն վերածած թարմ մրգի:

Ձուն ներառում է կճեպով ձվի, ինչպես նաև ձվի փոշու տվյալները պայմանականորեն վերածած ձվի:

Կաթը ներառում է թարմ կաթի, ինչպես նաև կարագի, կաթի փոշու, մածունի, թթվասերի, կաթնաշոռի, պանրի, պաղպաղակի և այլ կաթնամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած թարմ կաթի:

Տավարի միսը ներառում է սպանդային քաշով տավարի մսի, ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած սպանդային քաշով տավարի մսի:

Խոզի միսը ներառում է սպանդային քաշով խոզի մսի, ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած սպանդային քաշով խոզի մսի:

Ոչխարի և այծի միսը ներառում է սպանդային քաշով ոչխարի և այծի մսի, ինչպես նաև պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած սպանդային քաշով ոչխարի և այծի մսի:

Թռչնի միսը ներառում է սպանդային քաշով թռչնի մսի (հավերի, աքլորների, հնդկահավերի, բադերի, սագերի և այլ ընտանի թռչունների), ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած սպանդային քաշով թռչնի մսի:

Ձուկը ներառում է կենդանի ձկան, ինչպես նաև թարմ, սառեցված, չորացված, ծխեխաշած, ապխտած, պահածոյացված ձկան, խեցգետնակերպերի, կակղամորթների, այլ ձկնամթերքների, ձկան խավիարի տվյալները վերածած ձկան:

Խաղողը ներառում է խաղողի, ինչպես նաև չամիչի տվյալները պայմանականորեն վերածած խաղողի: Հաշվեկշռի այլ օգտագործում հատվածում արտացոլված է գինու արտադրությանն ուղղված խաղողի ծավալը:

Ինչ վերաբերում է հատիկաընդեղենային մշակաբույսերի և բուսական յուղի պարենային հաշվեկշիռներին, ապա դրանք ներառում են, համապատասխանաբար՝ լոբու, ոսպի և այլ լոբազգիների, ինչպես նաև սոյայի, գետնընկույզի, ձիթապտղի, արմավենու, արևածաղկի և այլ ձեթերի վերաբերյալ տվյալները:

Methodology of food balances

The main goal of the food balances is to present comprehensive information on the supply of agricultural commodities in the country. The necessity of food balances became evident after the Second World War when interruptions in the production and supply of food caused hunger for large parts of the population. Today, as in the past, food balances are necessary for the complete description of the food security situation in a country for a certain period of time. This enables an assessment of risks related to inadequate nutrition. Food security plays an important role also for economic growth.

Components of the Food Balances

Supply

The supply includes production, imports and resources available at the beginning of the period. Some technical difficulties arise from incomplete information on the resources available at the beginning and end of the reporting period; therefore certain approaches are applied in the food balances for the estimation of these items. The figures on production and imports are obtained from official data of the RA NSS.

Utilization

This component includes the following main indicators: food consumption, feed, seed, exports, losses, other uses and stocks at the end of the reporting period.

Food consumption is one of the key items of the food balances, which shows the amount of a commodity available for human consumption during the reference period. It is calculated as the difference between the supply and all other means of utilization.

Feed is the volume of the food used as animal feed regardless the circumstance whether it is produced in this country or imported.

Losses in all the phases of transportation and storage is the unused volume of food in the sectors from production to consumption. The main reason for the losses is availability of not proper system of realization and storage. Unavoidable losses occurring as a necessary part during the different phases of production, for example losses during wheat grinding and drying, transferring in the field and storing is not included in losses article. Losses section also doesn't include food losses existing in households. Other losses generated during the processing also does not refer to this section.

Losses are calculated based on fixed coefficients recommended by FAO, which may be adjusted depending on circumstances.

Seed is the volume of food used for reproduction, including also the re-sows, stipulated by climate disasters. Seed is calculated based on sowing area and number of sowings.

Export includes the volumes of export of locally produced food as well as the re-export of foreign origin food.

"Other utilization" section reflects the volume of food used for the production of non-food products, for example the use of wheat for production of medical alcohol.

Self-sufficiency ratio

The self-sufficiency ratio, derived from these balances, is calculated by the following formula: Production / (Production + Imports – Exports). It is presented in percents. The latter shows the degree of country's demand satisfaction regarding a certain product at the expense of its own means.

With the help of food balances it is possible to calculate the degree of import dependence, which shows the degree of country's demand satisfaction regarding a certain product at the expense of import and is determined by the formula (import/ production +import-export) expressed in percents.

Commodity groups

The list of commodity groups included in the food balances includes the commodities which are most consumed in Armenia. Accordingly, every year the food balances are calculated for the following 21 commodities: wheat, rye, barley, oats, maize, rice, other cereals, potatoes, vegetables, fruits (except grapes), leguminous crops, vegetable oil, sugar, egg, milk, beef, pork, mutton and goat meat, poultry, fish and grapes.

For the calculation of the food balances of some commodities, conversion coefficients are used to transform all quantities of derived products into units of primary commodities, in particular for the following categories:

Wheat includes data on wheat, as well as of wheat flour, macaroni, ethyl alcohol, pastry and bread and other bakery goods, vodka transformed into equivalent quantities of wheat. Ethyl alcohol data are reflected in the "other uses" part of balance sheet.

Rye includes data on rye, as well as of rye flour, cereals and flakes, transformed into equivalent quantities of rye. Ethyl alcohol data are reflected in the "other uses" part of balance sheet.

Barley includes data on barley, as well as of barley flour, cereals, flakes, barley malt, beer and other worked barley, transformed into equivalent quantities of barley.

Oats includes data on oats, as well as of oats flour, cereals, flakes and other worked oats transformed into equivalent quantities of oats.

Maize includes data on maize, as well as of maize flour, cereals, flakes, other processed maize and starch of maize, transformed into equivalent quantities of maize.

Rice includes data on rice, as well as of rice flour, transformed into equivalent quantities of rice.

Other cereals includes data on sorghum, buckwheat and other cereals, as well as of flour of these cereals, flakes, processed cereals and starch of other cereals, transformed into equivalent quantities of other cereals.

Potato includes data on potato, as well as of potato starch, frozen potato and chips, transformed into equivalent quantities of potato.

Vegetables includes data on fresh, as well as of dry and canned vegetables (cabbage of all types, cucumber, tomatoes, beet, bulb onion, garlic etc.), as well as tomato juice, transformed into equivalent quantities of vegetables.

Fruit includes data on fresh, as well as of dry and canned fruit (drupaceous, stone-fruit, nuts, subtropical, citrus etc.), fruit juice, transformed into equivalent quantities of fruit.

Eggs includes data on eggs in shells, as well as of egg powder transformed into equivalent quantities of eggs.

Milk includes data on fresh milk, as well as of butter, milk powder, matsun, sour cream, cottage cheese, cheese, ice-cream and other milk products, transformed into equivalent quantities of fresh milk.

Beef includes data on slaughter weight of meat, as well as of sausages, canned meat and other meat products, transformed into equivalent quantities of meat in slaughter weight.

Pork includes data on slaughter weight of meat, as well as of sausages, canned meat and other meat products, transformed into equivalent quantities of pork in slaughter weight.

Mutton and goat meat, includes data on slaughter weight of meat, as well as of canned meat and other meat products transformed into equivalent quantities of mutton and goat in slaughter weight.

Poultry includes data on slaughter weight of meat, as well as of sausages, canned meat and other meat products, transformed into equivalent quantities of poultry in slaughter weight.

Fish includes data on fresh, as well as of frozen, dried, salted, smoked, canned, prepared and preserved fish, crustaceans, mollusks and other fish products, stockfish, caviar, transformed into equivalent quantities of fish.

Grape includes data on grapes, as well as of raisins transformed into equivalent quantities of grapes. Grape volume for wine production is reflected in the "other uses" part of balance sheet.

As regards the food balances for ***leguminous crops*** and ***vegetable oil***, they include data on beans, lentils, other beans and soy, peanut, olives, palm, sunflower seed, other oil, correspondingly.

2016թ. գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի և բազմամյա տնկարկների ցանքային տարածությունը կազմել է 353.4 հազ. հա՝ 4.7%-ով գերազանցելով նախորդ տարվա ցուցանիշը:

2016թ-ին արձանագրվել է գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի համախառն բերքի անկում, բացառությամբ հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսերի: Այսպես, խաղողի համախառն բերքը նվազել է 42.2%-ով և կազմել 178.7 հազ. տոննա, պտղի և հատապտղինը՝ 35.7%-ով և կազմել 242.6 հազ. տոննա, բոստանային մշակաբույսերինը՝ 17.7%-ով և կազմել 236.1 հազ տոննա, բանջարանոցային մշակաբույսերինը՝ 3.9%-ով և կազմել 968.6 հազ. տոննա, կարտոֆիլինը՝0.2%-ով և կազմել 606.3 հազ. տոննա: Փոխարենը 0.4%-ով աճել է հացահատիկային և հատիկաընդեղենային մշակաբույսերի համախառն բերքը՝ կազմելով 604.2 հազ. տոննա (Աղյուսակ 3.1.):

2016թ. նախորդ տարվա համեմատ կենդանական ծագման գյուղատնտեսական մթերքի արտադրության ծավալներն աճել են (Աղյուսակ 3.22.): Այսպես, 2016թ. իրացվել է 187.1 հազ. տոննա կենդանի քաշով միս, ինչը 6.2%-ով ավել է 2015թ. ցուցանիշից, ձվի արտադրության ծավալն աճել է 5.3%-ով և կազմել 694.6 մլն. հատ, կաթինը՝ 3.5%-ով և կազմել 754.2 հազ. տոննա:

Ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի և քաղաքացիների կողմից կազմակերպված առևտրի տվյալների, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2014 թվականի ապրիլի 23-ի թիվ 447-Ն որոշման 2-րդ հավելվածով հաստատված «Ապրանքների փոխադրման հաշվառման վիճակագրական ձև»-ի տվյալների, 2016թ. հանրապետություն ներմուծված ապրանքների 19.2%-ը բաժին է ընկել պարենամթերքին (2015թ.՝ 20.3%), իսկ արտահանման ծավալներում՝ 29.4% (2015թ.՝27.6%) (Աղյուսակ 1.1.): Հաշվետու ժամանակաշրջանում պարենամթերքի արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալն ընթացիկ գներով նախորդ տարվա համեմատ աճել է 8.4%-ով և կազմել 1 157.1 մլն. ԱՄՆ դոլար, այդ թվում՝ պարենամթերքի ներմուծումը՝ 633.6 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՍԻՖ գներով) և արտահանումը՝ 523.5 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՖՕԲ գներով):

2016թ. նախորդ տարվա համեմատ հիմնական պարենային ապրանքատեսակներից ալյուրի ներմուծման ծավալը նվազել է 42.1%-ով և կազմել 11.2 հազ. տոննա, շաքարինը՝ 30.7%-ով և կազմել 3.6 հազ. տոննա, թռչնի մսինը՝ 28.1%-ով և կազմել 23.3 հազ. տոննա, բանջարեղենինը՝ 26.4%-ով և կազմել 16.8 հազ. տոննա, ցորենինը՝ 14.5%-ով և կազմել 277.8 հազ. տոննա, խոզի մսինը՝ 12.0%-ով և կազմել 5.7 հազ. տոննա, մակարոնեղենինը՝ 11.8%-ով և կազմել 7.3 հազ. տոննա, բրնձինը՝ 9.3%-ով և կազմել 8.9 հազ. տոննա, պանրինը՝ 5.9%-ով և կազմել 1.1 հազ. տոննա: Փոխարենն ավելացել են ձվի (5.6 անգամ), մրգի (31.7%-ով), կաթի (14.9%-ով), տավարի մսի (11.4%-ով), կարագի (7.2%-ով), բուսական յուղի (7.0%-ով) ներմուծման ծավալները (Աղյուսակ 3.23.):

2016թ. պարենամթերքի արտահանման ծավալներում գերակշռել է միրգ ապրանքախումբը՝ կազմելով 58.5 հազ. տոննա, ինչը 69.8%-ով ավել է 2015թ.-ի ցուցանիշից: Պարենամթերքի արտահանման ծավալներում 66.1%-ով ավելացել է նաև կոնյակի ծավալը՝ կազմելով 44.8 հազ. տոննա, 28.7%-ով՝ գինու ծավալը՝ կազմելով 3.1 հազ. տոննա, 2.3%-ով՝ հանքային ջրերի ծավալը՝ կազմելով 15.0 հազ. տոննա: Փոխարենը նվազել է պանրի (38.0%-ով) արտահանման ծավալը (Աղյուսակ 3.24.):

2015թ. հանրապետության ոռոգելի հողատարածքներում գերխոնավ հողերի մակերեսը միջին վեգետացիոն շրջանում (ըստ ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի տվյալների) կազմել է 12.4 հազ. հա, այդ թվում՝ Արարատյան հարթավայրում՝ 11.4 հազ. հա:

In 2016 the sowing area of main agricultural crops and multi plants made up 353.4 thousand hectare, which exceeds the indicator of the previous year by 4.7%.

In 2016 decrease in gross harvest of main agricultural crops origin was recorded, except grain and legume crops. Thus, the gross harvest of grape decreased by 42.2% and made up 178.7 thousand tons, fruit and barriers – by 35.7% and made up 242.6 thousand tons, melons– by 17.7% and made up 236.1 thousand tons, vegetable – by 3.9% and made up 968.6 thousand tons, potato – by 0.2% and made up 606.3 thousand tons. Instead of that the gross harvest of grain and legume crops increased by 0.4% and made up 604.2 thousand tons (Table 3.1.).

In 2016 compared to the previous year the volume of production of agricultural products of animal origin increased (Table 3.22.). So, in 2016 187.1 thousand tons of meat in live weight was sold, which exceeds the same indicator of 2015 by 6.2%, the volume of egg production increased by 5.3% and made up 694.6 million pieces, milk – by 3.5% and made up 754.2 thousand tons.

By the customs declarations and the citizens' (shuttle) trade data, as well as the statistical data form on "The accounting of goods transportation" approved by the Annex 2 of the Decision № 447-N of the RA Government dated 23 April 2014, in 2016 19.2% of goods imported to the republic comprised food products (in 2015 – 20.3%) and that in export volume comprised 29.4% (in 2015 – 27.6%) (Table 1.1.). In the reporting period the volume of foreign trade turnover of food products at current prices increased by 8.4%, compared to the previous year and made up 1 157.1 million US dollars, including import of food product – 633.6 million US dollars (in CIF prices) and export – 523.5 million US dollars (in FOB prices).

In 2016 compared to the previous year among the main food products the import of wheat decreased by 42.1% and made up 11.2 thousand tons, sugar – by 30.7% and made up 3.6 thousand tons, poultry – by 28.1% and made up 23.3 thousand tons, vegetable – by 26.4% and made up 16.8 thousand tons, wheat – by 14.5% and made up 277.8 thousand tons, pork – by 12.0% and made up 5.7 thousand tons, macaroni – by 11.8% and made up 7.3 thousand tons, rice – by 9.3% and made up 8.9 thousand tons, cheese – by 5.9% and made up 1.1 thousand tons. Instead of that, the import volume of egg increased 5.6 times, fruit – by 31.7%, milk – by 14.9%, beef – by 11.4%, butter – by 7.2%, vegetable oil – by 7.0% (Table 3.23.).

In 2016 the prevailing food products exported was the volume of fruit and made up 58.5 thousand tons, which exceeds the same indicator of 2015 by 69.8%. In food products exported the volume of cognac also increased by 66.1% and made up 44.8 thousand tons, wine – by 28.7% and made up 3.1 thousand tons, mineral water – by 2.3% and made up 15.0 thousand tons. Instead of that, the export volume of cheese decreased by 38.0% (Table 3.24.).

In 2015 the area with higher dampness in average vegetative period (according to the data of State Committee for Water Managment of the RA Ministry of Territorial Administration and Development)in irrigated lands of republic comprised 12.4 thousand hectare, including 11.4 thousand hectare in Ararat valley.